

FISE OY:N LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ KAAVOITUS- JA RAKENTAMISLAIKSI

Rakennus-, LVI- ja kiinteistöalan henkilöpatvyydet FISE Oy lausuu kaavoitus- ja rakentamisluonnoksesta seuraavaa:

Yleistä

Rakennus-, LVI- ja kiinteistöalan henkilöpatvyydet FISE Oy on 19 rakennusalan järjestön omistama organisaatio, joka on todennut sitten perustamisensa 2003 lähes 24 000 rakennusalan toimihenkilöpatvyyttä. FISE Oy:llä on 82 eri patvyyksnimikettä ja voimassa olevia patvyyksiä on rekisterissä yli 9 000. FISEn toiminta perustuu eurooppalaisen henkilösertifiointia koskevaan standardin SFS-EN ISO/IEC 17024.

FISE:n tavoitteena on rakentamisen laadun parantaminen, rakennusalalla olevien henkilöiden kehittymisen edistäminen ja henkilöpatvyyksiin liittyvän yhdenmukaisen informaation tuottaminen toimialalle. FISE noudattaa toiminnassaan ehdotonta puolueettomuutta, oikeudenmukaisuutta ja luottamuksellisuutta.

Huomioita rakentamisen kokonaisuuteen

Esityksessä termien kelpoisuus ja patvyyys käyttö on kirjavaa. Perustelumuuisto sisältää Suunnittelutehtävien vaativuusluokat (s.450) kohdassa em. termien määritykset, joita tulee esityksessä noudattaa yhtenäisyyden ja ymmärrettävyyden näkökulmasta koko lakiesityksessä.

Patvyydellä tarkoitetaan yleistä ominaisuutta, joka sisältää tietyn vähimmäiskoulutus- ja kokemustason.

Kelpoisuudella tarkoitetaan sitä, onko tietyn patvyytstason omaava henkilö kelpoinen toimimaan suunnittelijana kyseisessä rakennushankkeessa.

Lakiesitys sisältää myös huomattavan määrän uusia asetuksenantovaltuuksia ja liitännäislaajeja, joiden kautta toteutuva sääntely on tässä vaiheessa vain arvailujen varassa. Hyvänä esimerkkinä tästä on mm. esitys suunnittelijoiden ja työnjohtajien keskitetystä patvyyden toteuttamismenettelystä. Esitys on lähtökohtaisesti kannatettava ja edistäisi toteutuessaan yhtenäisiä tulkintoja ja keventäisi rakennusvalvontojen työtaakkaa.

Jotta ympäristöministeriön valtuuttama toimielin voisi oikeidenmukaisesti todeta suunnittelijoiden ja työnjohtajien patvyyden, tulee kelpoisuusvaatimusten vähimmäiskoulutuksen ja työkokemuksen osalta olla tarkasti määritelty. Näkemyksemme on, ettei uudessa laissa kelpoisuusvaatimuksia vähimmäiskoulutuksen ja työkokemuksen osalta tule ainakaan vähentää, koska tämä huonontaisi yleistä terveyttä ja turvallisuutta rakentamisessa.

Kaavoitus- ja rakennuslakiluonnos

181 § Suomen rakentamismääräyskokoelma

Ympäristöministeriön on ylläpidettävä Suomen rakentamismääräyskokoelmaa, johon kootaan tämän lain nojalla annetut rakentamista koskevat säännökset ja määräykset sekä ministeriön ohjeet. Suomen rakentamismääräyskokoelmaan voidaan koota myös muita ympäristöministeriön hallinnon alaan kuuluvia sekä valtion muiden viranomaisten antamia rakentamista koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

Kommentti:

Asetuksista on poistettu kaikki ohjeet, joita rakennusala on itse tuottanut maankäyttö- ja rakennuslakiin ja asetusten tueksi. Jotta ohjeistus olisi helpommin löydettävissä, olisi hyvä lisätä linkit Suomen rakentamismääräyskokoelmaan myös alan yhdistyksissä ja järjestöissä tehtyihin ohjeisiin.

"Suomen rakentamismääräyskokoelmaan voidaan koota myös muita ympäristöministeriön hallinnon alaan kuuluvia muita ohjeita sekä valtion muiden viranomaisten antamia rakentamista koskevia säännöksiä ja määräyksiä".

206 § Rakennuksen vähähiilisyys

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus suunnitellaan ja rakennetaan sen käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla vähähiiliseksi. Uuden rakennuksen tai rakentamislupaa edellyttävän laajamittaisesti korjattavan rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki on raportoitava rakentamislupaa varten tehtävässä ilmastaselvityksessä. Ilmastaselvitystä ei tarvita sellaiselle uudelle rakennukselle, jota ei ole suunniteltava ja rakennettava 203 §:n mukaan lähes nollaenergiarakennukseksi taikka korjattavalle erillispientalolle tai laajamittaisesti korjattavalle rakennukselle, jonka energiatehokkuutta ei ole 203 §:n mukaan parannettava korjaustyön yhteydessä.

Hiilijalanjäljen ja hiilikädenjäljen arvioinnin on katettava rakennuksen elinkaari tai laajamittaisesti korjattavan rakennuksen korjauksen ja sen jälkeisten rakennuksen elinkaaren vaiheet toimenpidealueelta. Arvioinnissa on käytettävä rakennuksen vähähiilisyyden arviointimenetelmää sekä kansallisen päästötietokannan tietoja tai muita arviointimenetelmän mukaisia ympäristöominaisuustietoja.

Uuden rakennuksen hiilijalanjälki ei saa ylittää käyttötarkoituksittain säädettyä raja-arvoa. Hiilijalanjäljen raja-arvovaatimus ei koske sellaista uutta rakennusta, jota ei ole suunniteltava ja rakennettava 203 §:n mukaan lähes nollaenergiarakennukseksi taikka erillispientaloa tai laajamittaisesti korjattavaa rakennusta. Uuden rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvojen on perustuttava koko elinkaaren energian ja materiaalien kulutukseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä uuden rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvoista. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rakennuksen vähähiilisyyden arviointimenetelmästä ja arvioinnissa käytettävistä tiedoista sekä ilmastaselvityksen laatimisesta.

Kommentti:

Lausunnolla ollut asetus rakennuksen ilmastaselvityksen laatimisesta ei asettanut pätevyysvaatimuksia ilmastaselvityksen laatijalle, vaan rakennushankkeeseen ryhtyvä valitsisi selvityksen laatijaksi suunnittelijan tai konsultin, jolla on asiaan paras osaaminen.

Mielestämme kaavoitus- ja rakennuslaissa tulisi määritellä kelpoisuusvaatimukset ilmastaselvityksen laatijalle. Asia on erittäin merkittävä huomioiden ilmastaselvitys osana juridista rakentamislupavaihetta tulevaisuudessa; miten taataan ilmastaselvitysten laatu ja uskottavuus. Vaihtoehtoisesti laissa tulisi antaa asetuksenanto valtuudet kelpoisuusvaatimusten asettamisesta ilmastaselvityksen laatijalle.

243 § Suunnittelutehtävän vaativuusluokat

Rakentamisen suunnittelutehtävät kuuluvat vaativuusluokkiin, joita ovat erittäin vaativa, vaativa, tavanomainen ja vähäinen. Samassa rakennushankkeessa voi olla eri vaativuusluokkiin kuuluvia suunnittelutehtäviä.

Vaativuusluokka määräytyy suunnittelutehtävän arkkitehtonisten, toiminnallisten ja teknisten vaatimusten, rakennuksen ja tilojen käyttötarkoituksen, rakennuksen terveellisyyteen ja energiatehokkuuteen liittyvien sekä rakennusfysikaalisten ominaisuuksien, rakennuksen koon, rakennusuojelun sekä kuormitusten ja palokuormien, suunnittelu-, laskenta- ja mitoitusmenetelmien, kantavien rakenteiden vaativuuden ja ympäristöstä ja rakennuspaikasta sekä rakennusmateriaalien elinkaaresta ja hiilijalanjäljestä aiheutuvien vaatimusten perusteella. Suunnittelutehtävän vaativuusluokka voi olla poikkeuksellisen vaativa, jos jokin edellä tarkoitetuista vaatimuksista tai ominaisuuksista on poikkeuksellinen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä suunnittelutehtävän vaativuusluokan määräytymisestä.

Kommentti:

Pääkaupunkiseudun ja muiden suurimpien kaupunkien rakennusvalvontojen käyttöönottama vaativan vaativuusluokan jaottelun (V ja V+) tuominen suunnittelun vaativuusluokkiin, on tervetullut uudistus. Hyväksi todetun käytännön ulottaminen lainsäädännön kautta koko maata koskevaksi ja lisää kelpoisuusarvioinnin yhdenmukaisuutta ja tasa-arvoisuutta. Vaativa vaativuusluokka nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain säätämässä muodossaan on osoittautunut liian laajaksi. Nykyisen vaativan vaativuusluokan jako vaativaan ja erityisen vaativaan vaativuusluokkaan poistaa painetta kasvattaa poikkeuksellisen vaativien suunnittelutehtävien määrää perusteettomasti. Vaativan luokan jakaminen vaativuusluokkiin vaativa ja erittäin vaativa vahvistaa käytäntöä, joka on olemassa osassa suunnittelijapätevyksiä ja on täten kannatettava.

244 § Suunnittelijoiden kelpoisuusvaatimukset

Suunnittelijoiden on oltava luonnollisia henkilöitä. Pääosan suunnittelussa vaadittavasta kokemuksesta on oltava kyseisen suunnittelualan suunnittelutehtävistä. Korjaus- tai muutostyön suunnittelijalla on oltava kokemusta korjausten tai muutostöiden suunnittelutehtävistä. Pääsuunnittelijalla on lisäksi oltava asiantuntemus ja ammattitaito johtaa suunnittelujen yhteensovittamista.

Rakennussuunnittelijan ja erityissuunnittelijan kelpoisuusvaatimuksena on:

- 1) poikkeuksellisen vaativassa suunnittelutehtävässä kyseiseen suunnittelutehtävään soveltuva, rakentamisen tai tekniikan alalla suoritettu ylempi korkeakoulututkinto sekä vähintään kuuden vuoden kokemus vaativista suunnittelutehtävistä,
- 2) erittäin vaativassa suunnittelutehtävässä kyseiseen tehtävään soveltuva, rakentamisen tai tekniikan alalla suoritettu korkeakoulututkinto, aiempi ammatillisen korkea-asteen tutkinto tai sitä vastaava tutkinto taikka aiempi teknikon tai sitä vastaava tutkinto sekä vähintään kahden vuoden kokemus vastuullisena vaativassa suunnittelutehtävässä toimimisesta,
- 3) vaativassa suunnittelutehtävässä kyseiseen suunnittelutehtävään soveltuva, rakentamisen tai tekniikan alalla suoritettu korkeakoulututkinto, aiempi ammatillisen korkea-asteen tutkinto tai sitä vastaava tutkinto sekä vähintään neljän vuoden kokemus tavanomaisista suunnittelutehtävistä ja vähintään kahden vuoden kokemus avustamisesta vaativissa suunnittelutehtävissä tai erikoistuminen kyseisiin tehtäviin,
- 4) tavanomaisessa suunnittelutehtävässä kyseiseen suunnittelutehtävään soveltuva, rakentamisen tai tekniikan alalla suoritettu tutkinto, joka on vähintään aiemman teknikon tai sitä vastaavan tutkinnon tasoinen;
- 5) vähäisessä suunnittelutehtävässä rakennuskohteen ja suunnittelutehtävän laatu ja laajuus huomioon ottaen riittävä osaaminen.

Pääosan 2 ja 3 momentissa edellytetystä kokemuksesta on oltava kyseisen suunnittelualan suunnittelutehtävistä. Korjaus- tai muutostyön suunnittelijalla on oltava kokemusta korjausten tai muutostöiden suunnittelutehtävistä. Suunnittelijan on osoitettava pätevyytensä vaativaan, erittäin vaativaan ja poikkeuksellisen vaativaan suunnittelutehtävään ympäristöministeriön valtuuttaman toimijan antamalla todistuksella.

Kommentti:

Esitämme lisättäväksi seuraava tarkennusta

"Rakennussuunnittelijan ja erityissuunnittelijan kelpoisuusvaatimuksena koulutuksen ja työkokemuksen osalta on:"

Perusteluissa todetaan, että "Suunnittelijoille asetettavat kelpoisuusvaatimukset ovat keskeinen keino edistää rakentamisen laatua". Tästä huolimatta lakiesityksessä ehdotetaan poistettavaksi suunnittelun kokonaisuuden kannalta tärkeimmän toimijan, pääsuunnittelijan kelpoisuusvaatimukset käytännössä kokonaan. "Säätelystä poistettaisiin edellytys, jonka mukaan pääsuunnittelijan on täytettävä vähintään samat rakennus- tai erityissuunnittelijan kelpoisuusvaatimukset kuin kyseisen rakennushankkeen vaativimmassa suunnittelutehtävässä. Vaatimustaso laskisi näin myös rakennustarkastajalta edellytetyn kelpoisuusvaatimuksen suhteen." (s. 452) Perusteluna tämä on kestävä, kun vaatimustaso pääsuunnittelijan vastuiden ja tehtävien osalta samanaikaisesti on vain nousemassa. Rakennustarkastajan kelpoisuus on kyttävä määrittelemään lainsäädännössä ilman, että samalla joudutaan laskemaan pääsuunnittelijan kelpoisuusvaatimuksia ja loppukädessä suunnittelun kokonaisuuden laatua. Näemme, että pääsuunnittelijan kelpoisuusvaatimukset tulee säilyttää nykyisen säätelyn ta-
solla.

Erittäin vaativan luokan kelpoisuusvaatimuksissa vaaditaan vähintään kahden vuoden kokemus vastuullisena vaativassa suunnittelutehtävässä toimimisesta, kun vaativan suunnittelutehtävään vaaditaan vähintään neljän vuoden kokemus tavanomaisista suunnittelutehtävistä ja vähintään kahden vuoden kokemus avustamisesta vaativissa suunnittelutehtävissä tai erikoistuminen kyseisiin tehtäviin. Ehdotamme, että erittäin vaativan luokan kelpoisuusvaatimuksissa vaaditaan vähintään neljän vuoden kokemus vastuullisena vaativassa suunnittelutehtävässä toimimisesta.

Vaativassa vaativuusluokassa esitetään, että vaadittu kokemusvaatimuksen voisi korvata erikoistumalla em. suunnittelutehtävään. Tämä muutosesitys herättää kysymyksen, mitä tässä yhteydessä ymmärretään erikoistumisella – onko erikoistuminen mahdollista tehdä muuten kuin osana tutkintokoulutusta, johon kelpoisuussäätely perustuu? Ilman tarkempaa säätelyä tai ohjeistusta asiasta, ovat vaihtelevat tulkinnat asiassa enemmän kuin todennäköisiä. Esimerkkinä todettakaan, että suomalaisen EU:n ammattipätevyysdirektiivin (2005/36/EY) mukaisen arkkitehtitutkinnon suorittanut henkilö on opiskellut tutkinnossaan rakennussuunnittelua määrän, joka automaattisesti on riittävä YM:n ohjeen (rakennusten suunnittelijoiden kelpoisuudesta) mukaisesti aina poikkeuksellisen vaativaan rakennussuunnittelutehtävään. Tarkoittaisiko tämä, että arkkitehteilta ei enää vaadittaisi kokemusta vaativan vaativuusluokan rakennussuunnittelutehtävissä?

Tavanomaisessa vaativuusluokassa esitetään suunnittelijan kelpoisuusarvioinnin tapahtuvan vain perustelluista syistä. Tämä koskisi vain ilmoitetun suunnittelijan tosiasiallisia ajankäytännöllisiä voimavaroja tehtävän suorittamiseen. Muuten kelpoisuuden toteaminen tapahtuisi tutkintotodistuksen tarkistamisella, kun kokemusvaatimus on tästä vaativuusluokasta esitetty poistettavaksi. Rakennusvalvontaviranomaisella tulee olla tavanomaisessa vaativuusluokassa mahdollisuus ja peruste evätä ilmoitettu suunnittelija tarvittaessa myös muulla kuin ajankäytöllisellä perusteella. Esimerkiksi tapauksissa, jossa tiedossa on esim. epäselvyyksiä edellisten

hankkeiden osalta. Nykyisen kolmen vuoden kokemusvaatimuksen poistaminen tavanomaisesta vaativuusluokasta tarkoittaisi myös, että kokemusvaatimus suunnittelijoilla alkaisi vasta kuudesta vuodesta (vaativasta vaativuusluokasta eteenpäin). Vaikka tavanomaisessa pätevyysluokassa ei vaadita ympäristöministeriön valtuuttaman toimijan toteamaa pätevyyttä, niin todennäköisesti rakennusvalvonnat tulevat hyväksymään markkinalähtöisen pätevyyden tavaksi osoittaa kelpoisuuden tavanomaisessa luokassa, koska tämä helpottaa rakennusvalvonnan työtä. Tämä huomioiden, esitämme, että vaatimus 3 vuoden kokemus avustamisesta vähintään tavanomaisissa suunnittelutehtävissä säilytetään. Tässä luokassa on suurin osa rakennushankkeista ja myös suurimman laaturiskit. Jos mitään työkokemusvaatimusta ei ole, ei esimerkiksi FISE:n kannata jatkossa myöntää tavanomaiseen luokkaan pätevyyksiä, koska varmuutta osaamisesta ei esitetyillä kriteereillä saada.

Suunnittelijoiden kelpoisuusvaatimuksissa ei ole selvästi kerrottu mitä erityissuunnittelijoita kelpoisuusvaatimukset koskevat, joten tätä tulisikin tarkentaa.

246 § Suunnittelijan kelpoisuuden toteaminen

Rakennusvalvontaviranomaisen on tarkistettava, että sille ilmoitetulla suunnittelijalla on todistuksella osoitettu 243 ja 244 §:n mukainen pätevyys kyseiseen vaativaan, erittäin vaativaan tai poikkeuksellisen vaativaan tehtävään. Rakennusvalvontaviranomainen voi perustellusta systä arvioida, riittävätkö ilmoitetun suunnittelijan tosiasialliset ajankäytölliset voimavarat tehtävän suorittamiseen. Vaativassa, erittäin vaativassa ja poikkeuksellisen vaativassa tehtävässä rakennusvalvontaviranomainen voi lisäksi ottaa huomioon hankkeen erityispiirteet arvioidessaan suunnittelijan kelpoisuutta tehtävään.

Kommentti:

Suunnittelija voi täyttää kelpoisuusvaatimukset, mutta rakennusvalvontaviranomainen voi silti todeta, ettei hän ole kelpoinen voimavarojen riittämättömyydestä johtuen tehtävään. Ehdotamme kelpoisuusvaatimukseen 244 § lisättäväksi edellisessä kohdassa esitettyä täsmennystä (*Rakennussuunnittelijan ja erityissuunnittelijan kelpoisuusvaatimuksena koulutuksen ja työkokemuksen osalta on:*). Lisäksi Rakennusvalvontaviranomaisen harkintavaltaan jäävän ”*tosiasialliset ajankäytölliset voimavarat*” tarkempi määrittelemine olisi suotavaa.

Tulisi luoda mekanismi tässä yhteydessä rakennusvalvontaviranomaisille, miten toimitaan, mikäli ilmenee, että suunnittelija ei ole kelpoinen toimimaan tehtävässään. Rakennusvalvontaviranomaisille ollaan tässä yhteydessä luomassa yhtenäistä tietokantaa, jossa kuntien rakennusvalvontaviranomaisten viranomaispäätökset ovat ja tieto on myös kaikkien kuntien rakennusvalvontaviranomaisten nähtävillä. Tieto siitä, että ei ole kelpoinen toimimaan voisi olla tässä tietokannassa.

247 § Rakennustyön johtotehtävien vaativuusluokat

Rakennustyön työnjohtotehtävät jaetaan vaativuusluokkiin rakennuksen ja tilojen käyttötarkoituksen, rakennus-suojelun, rakennuksen koon, rakennusfysikaalisten ja terveydellisten ominaisuuksien, kuormitusten ja palokuormien, suunnittelumenetelmien, kantavien rakenteiden vaativuuden, ympäristöstä ja rakennuspaikasta aiheutuvien vaatimusten sekä rakentamisolosuhteiden ja työnsuorituksessa käytettävien menetelmien sekä toteutuksen hiilineutraalisuuden perusteella.

Vaativuusluokat ovat erittäin vaativa, vaativa, tavanomainen sekä vähäinen. Työnjohtotehtävän vaativuusluokka voi olla poikkeuksellisen vaativa, jos jokin 1 momentissa tarkoitetuista vaatimuksista tai ominaisuuksista on poikkeuksellinen. Samassa rakennushankkeessa voi olla eri vaativuusluokkiin kuuluvia työnjohtotehtäviä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä työnjohtotehtävän vaativuusluokan määräytymisestä.

Kommentti:

Rakennustyön työnjohtotehtävien jakaminen 5 vaativuusluokkaan olemassa olevan 4 vaativuusluokan sijaan muuttaisi osittain myös olemassa olevaa käytäntöä. FISE näkee, että rakennustyön työnjohtotehtävien viisi portaiselle pätevyysluokitukselle ei ole tarvetta. Työnjohtotehtävissä pienten pätevyystasojen arviointi on haastavaa, eikä sillä ole kelpoisuuden näkökannalta oleellista merkitystä.

248 § Vastaavan työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan kelpoisuusvaatimukset

Vastaavan työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan kelpoisuusvaatimuksena on:

1) poikkeuksellisen vaativassa työnjohtotehtävässä kyseiseen tehtävään soveltuva, rakentamisen tai tekniikan alalla suoritettu korkeakoulututkinto tai aiempi sitä vastaava tutkinto sekä lisäksi vähintään neljän vuoden kokemus ja perehtyneisyyttä kyseisen alan vaativista työnjohtotehtävistä,

2) erittäin vaativassa työnjohtotehtävässä kyseiseen tehtävään soveltuva, rakentamisen tai tekniikan alalla suoritettu korkeakoulututkinto, aiempi ammatillisen korkea-asteen tutkinto tai sitä vastaava tutkinto taikka aiempi tekniikon tai sitä vastaava tutkinto sekä vähintään kahden vuoden kokemus vastuullisena vaativassa työnjohtotehtävässä toimimisesta,

3) vaativassa työnjohtotehtävässä kyseiseen tehtävään soveltuva, rakentamisen tai tekniikan alalla suoritettu korkeakoulututkinto, aiempi ammatillisen korkea-asteen tutkinto tai sitä vastaava tutkinto taikka aiempi tekniikon tai sitä vastaava tutkinto; lisäksi hänellä on oltava rakennuskohteen laatu ja tehtävän vaativuus huomioon ottaen vähintään neljän vuoden kokemus, josta vähintään kaksi vuotta on valmistumisen jälkeistä tai erikoistuminen kyseisiin tehtäviin,

4) tavanomaisessa työnjohtotehtävässä kyseiseen tehtävään soveltuva, rakentamisen tai tekniikan alalla suoritettu am-mattikorkeakoulututkinto tai aiempi ammatillisen korkea-asteen tutkinto tai sitä vastaava tutkinto taikka aiempi tekniikon tai sitä vastaava tutkinto taikka muuten osoitetut vastaavat tiedot,

5) vähäisessä työnjohtotehtävässä voi toimia henkilö, jolla ei ole edellä tarkoitettua tutkintoa, mutta jolla muutoin voidaan katsoa olevan tehtävään tarvittavat edellytykset.

Työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan on osoitettava pätevyytensä vaativaan, erittäin vaativaan ja poikkeuksellisen vaativaan työnjohtotehtävään ympäristöministeriön valtuuttaman toimijan antamalla todistuksella.

Kommentti:

Esitämme lisättäväksi seuraava tarkennusta:

"Vastaavan työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan kelpoisuusvaatimuksena koulutuksen ja työkokemuksen osalta on:"

Työnjohdon kelpoisuusvaatimukseen esitetään lisättäväksi kokemusvaatimukset vastaavasti kuin suunnittelijoilla. Tämä on tarpeellinen tarkennus ja korostaa osaltaan työnjohdon roolia ja vastuuta hankkeen onnistuneessa toteutuksessa.

Poikkeuksellisen vaativassa luokassa esitetään 4 vuoden kokemusta ja perehtyneisyyttä kyseisen alan vaativista työnjohtotehtävistä. Esitämme vähintään 6 vuoden kokemusta, vähintään vaativista työnjohtotehtävistä.

Erittäin vaativan luokan kelpoisuusvaatimuksissa vaaditaan vähintään kahden vuoden kokemus vastuullisena vaativissa työnjohtotehtävissä toimimisesta, kun vaativan työnjohtotehtävään vaaditaan vähintään neljän vuoden kokemus, josta vähintään kaksi vuotta on valmistumisen jälkeistä tai erikoistuminen kyseisiin tehtäviin. Ehdotamme, että erittäin vaativan luokan kelpoisuusvaatimuksissa vaaditaan vähintään neljän vuoden kokemus vastuullisena vaativassa työnjohtotehtävässä toimimisesta.

Vastaavasti kuin suunnittelijoilla, tavanomaisessa vaativuusluokassa esitetään työnjohtajan kelpoisuusarvioinnin tapahtuvan vain perustelluista syistä ja muuten todetaan vain tutkintotodistuksen perusteella. Rakennusvalvontaviranomaisella tulee olla tavanomaisessa vaativuusluokassa mahdollisuus ja peruste evätä ilmoitettu työnjohtaja tarvittaessa myös muulla kuin ajankäytöllisellä perusteella. Vaikka tavanomaisessa pätevyysluokassa ei vaadita ympäristöministeriön valtuuttaman toimijan toteamaa pätevyyttä, niin todennäköisesti rakennusvalvonnat tulevat hyväksymään markkinalähtöisen pätevyyden tavaksi osoittaa kelpoisuuden tavanomaisessa luokassa, koska tämä helpottaa rakennusvalvonnan työtä. Tämä huomioiden, esitämme 2 vuoden kokemusta työnjohtotehtävistä. Tässä luokassa on suurin osa rakennushankkeista ja myös suurimman laaturiskit. Jos mitään työkokemusvaatimusta ei ole, ei esimerkiksi FISE:n kannata jatkossa myöntää tavanomaiseen luokkaan pätevyyksiä, koska varmuutta osaamisesta ei esitetyillä kriteereillä saada.

250 § Vastaavan työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan kelpoisuuden toteaminen

Rakennusvalvontaviranomaisen on tarkistettava, että sille ilmoitetulla vastaavalla työnjohtajalla ja erityisalan työnjohtajalla on todistuksella osoitettu 247 ja 248 §:n mukainen pätevyys kyseiseen tehtävään. Rakennusvalvontaviranomaisen voi perustellusta syystä arvioida, riittävätkö ilmoitetun vastaavan työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan tosiasialliset ajankäytölliset voimavarat tehtävän suorittamiseen. Vaativassa, erittäin vaativassa ja poikkeuksellisen vaativassa tehtävässä rakennusvalvontaviranomainen voi lisäksi ottaa huomioon johtotehtävän erityispiirteet arvioidessaan vastaavan työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan kelpoisuutta tehtävään.

Kommentti:

Työnjohtaja voi täyttää kelpoisuusvaatimukset, mutta rakennusvalvontaviranomainen voi silti todeta, ettei hän ole kelpoinen tehtävään. Ehdotamme kelpoisuusvaatimukseen 248 § lisättäväksi edellisessä kohtaa olevaa täsmennystä (*Rakennussuunnittelijan ja erityissuunnittelijan kelpoisuusvaatimuksena koulutuksen ja työkokemuksen osalta on:*).

251 § Vastaavan työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan tehtävän alkaminen ja päättyminen

Vastaavan työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan tehtävät ja vastuu alkavat, kun ilmoitus työnjohtajana toimimisesta rakennusvalvontaviranomaiselle on jätetty, ja päättyvät loppukatselmukseen. Vastaava työnjohtaja tai erityisalan työnjohtaja voi vapautua tehtävästä ennen loppukatselmusta ainoastaan ilmoittamalla kirjallisesti rakennusvalvontaviranomaiselle tehtävän päättymisestä tai jos rakennusvalvontaviranomaiselle ilmoitetaan toinen henkilö työnjohtajan tilalle.

Jos rakennusvalvontaviranomainen toteaa, ettei sille ilmoitettu vastaava työnjohtaja tai erityisalan työnjohtaja ole kelpoinen toimimaan tehtävässään tai häneltä puuttuvat edellytykset toimia riippumattomasti, on rakennushankkeeseen ryhtyvän asetettava häneen sijaansa kelpoinen ja edellytykset täyttävä työnjohtaja.

Kommentti:

Tulisi luoda mekanismi tässä yhteydessä rakennusvalvontaviranomaisille, miten toimitaan, mikäli ilmenee, että työnjohtaja ei ole kelpoinen toimimaan tehtävässään. Rakennusvalvontaviranomaisille ollaan tässä yhteydessä luomassa yhtenäistä tietokantaa, jossa kuntien rakennusvalvontaviranomaisten viranomaispäätökset ovat ja tieto on myös kaikkien kuntien rakennusvalvontaviranomaisten nähtävillä. Tieto siitä, että ei ole kelpoinen toimimaan voisi olla tässä tietokannassa.

252 § Rakennustarkastajan pätevyys

Rakennustarkastajalla on oltava rakennusalan tai muu soveltuva korkeakoulututkinto ja kokemusta rakennussuunnitteluun ja rakennustyön suoritukseen liittyvistä tehtävistä. Rakennustarkastajan ja muun rakennusvalvontatehtävää suorittavan henkilön on ylläpidettävä ammattitaitoaan. Rakennustarkastajan pätevyys on osoitettava ympäristöministeriön valtuuttaman toimijan antamalla todistuksella.

Kommentti:

Kunnan rakennustarkastajan rooli on merkittävä rakennetun ympäristömme laadun valvojana ja ylläpitäjänä. Täten myös esitys rakennustarkastajan kelpoisuuden nykyistä tarkemmasta määrittämisestä ja velvollisuudesta täydennyskouluttautumiseen, on tervetullut ja vastaa omalta osaltaan tavoitteeseen rakentamisen ja sen prosessien laadun varmistamiseen. Vali-tettavasti nyt esitetty muoto rakennustarkastajan pätevydestä ei ole toimiva, sisältää ristirii-taisuuksia ja on sidottu suhteettomasti mm. kunnan rakennusvalvonnan järjestämiseen ja suunnittelijoiden sekä pääsuunnittelijan kelpoisuuteen. Rakennustarkastajan kelpoisuuden vaatimukset tulee arvioida ja määrittää suhteessa tehtävään.

Pykälissä 252 § ja 267 § on ristiriitainen määräitys rakennustarkastajan koulutusvaatimuk-sesta. Perustelumuoisto ja pykälä 252 § toteavat, että vaatimuksena on rakennusalan tai muun soveltuvan alan korkeakoulututkinto. Pykälässä 267 § Kunnan rakennustarkastaja vaa-timuksena on vain rakennusalan tutkinto. Jos tavoitteena on, että jokaisella kunnalla tulee olla vähintään yksi rakennusalan tutkinnon omaava rakennustarkastaja, tulee tämä selvästi todeta myös em. pykälässä. Nyt tavoite jää tulkinnanvaraiseksi suhteessa pykälään 252 § Rakennus-tarkastajan pätevyys.

382 § Kelpoisuusvaatimusten täytyminen

Tämän lain voimaantullessa kelpoisuusvaatimukset täyttävänä suunnittelijana ja työnjohtajana pidetään myös henkilöä, joka on ennen tämän lain voimaantuloa rakennusvalvontaviranomaisen vastaaviin erittäin vaativiin teh-täviin hyväksymä ja jolla voidaan näin katsoa olevan tehtävän vaatimat edellytykset.

Kommentti:

Nykyisessä maankäyttö- ja rakennuslaissa oleva siirtymäsäännös tulee ehdotetun mukaisesti siirtää uuteen kaavoitus- ja rakennuslakiin. Maankäyttö- ja rakennuslaista ei löydy kelpoisuus-vaatimuksia erittäin vaativiin suunnittelijan ja työnjohtajan tehtäville. Tulisikin tarkentaa mi-hin viitataan vastaavilla erittäin vaativilla tehtävillä, ettei tätä sotketa kaavoitus- ja rakennus-lain erittäin vaativiin tehtäviin.

Muita huomioita

FISE myöntää suunnittelijoille, erikoissuunnittelijoille, työnjohtajille sekä erityisalojen työnhoh-tajille pätevyksiä niin uudisrakentamiseen kuin korjaushankkeisiin. FISE:n pätevyysluokituk-sessa uudis- ja korjauskohteiden suunnittelun ja työnjohdon vaatimukset on eriytetty omiksi pätevyyksikseen, johtuen uudis- ja korjauskohteiden vaatimasta hyvin erityyppistä kokemuk-sesta, mikä tulisi huomiota kaavoitus- ja rakennuslakia täydentävissä asetuksissa ja ohjeissa.

Helsingissä 2.12.2021

Rakennus-, LVI- ja kiinteistöalan henkilöpätevydet FISE Oy

Timo Korhonen
Toimitusjohtaja